

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE

Seurantaraportti tammi-joulukuu 2022

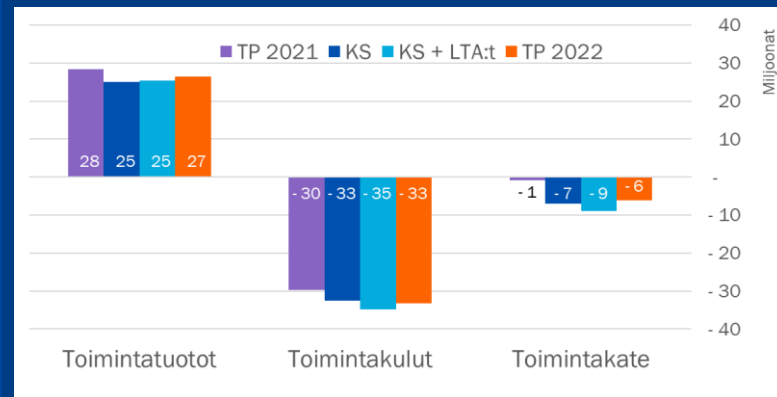
Kaupunkiympäristölautakunta 22.3.2023

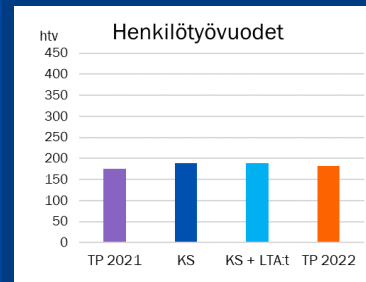

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE | Palvelualuejohtajan katsaus

- Käyttötalouden osalta Kympin palvelualueen viime vuoden toteuma oli positiivinen suhteessa talousarvioon; toimintatuotot ylittivät talousarvion 1,3 milj. eurolla ja kulut alittuivat 1,6 milj. eurolla.
- Pippo-Kujalan alueen esirakentamisen takia julkinen käyttöomaisuus ylitti talousarvion n. 9,7 milj. eurolla. Esirakentamista varten on tehty 10 milj. euron varaus v. 2021 tilinpäätöksessä. Varaus tuloutetaan, kun investoinnista aletaan tehdä suunnitelman mukaisia poistoja.

Toimintakate sisältää valmistuksen omaan käyttöön

INVESTOINTIMENOT

TOTEUMA-ASTE 31.12.

KIINTEÄ OMAISUUS

100,1 %

JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS

133,4 %

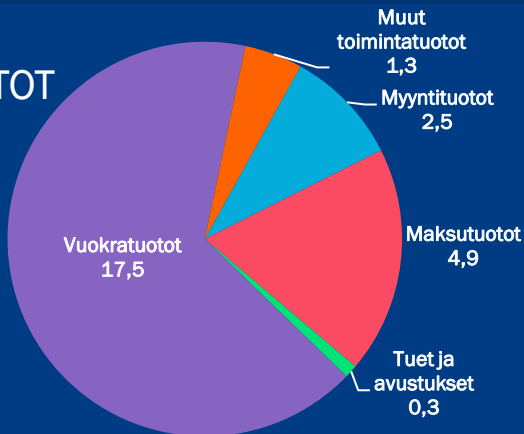
KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE | Tilinpäätös 2022 ja poikkeamat

TOIMINTATUOTOT

TP 2022

26,50

milj. euroa
(2021: 28,39)

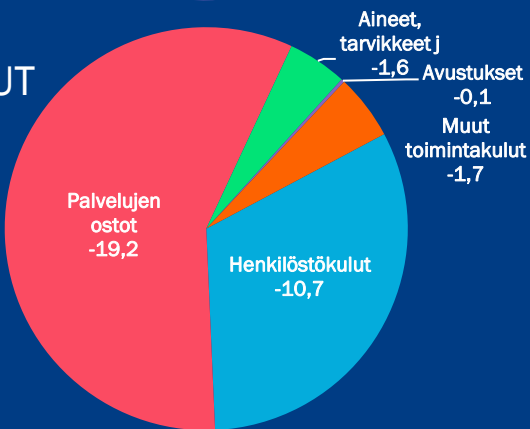

TOIMINTAKULUT

TP 2022

33,32

milj. euroa
(2021: 29,78)

- Kaupunkiympäristölautakunnan alaisten vastuualueiden toimintatuottojen toteuma on +1,3 milj. euroa talousarviota suurempi. Vuokratuotot ylittivät talousarvion +1,4 milj. euroa.
- Toimintakulut jäivät -1,6 milj. euroa alle talousarvion. Alitus johtuu suurimmaksi osaksi palvelujen ostoista.

TOIMINTATUOTOT

POIKKEAMA

+1,3

milj. euroa

TOIMINTAKULUT

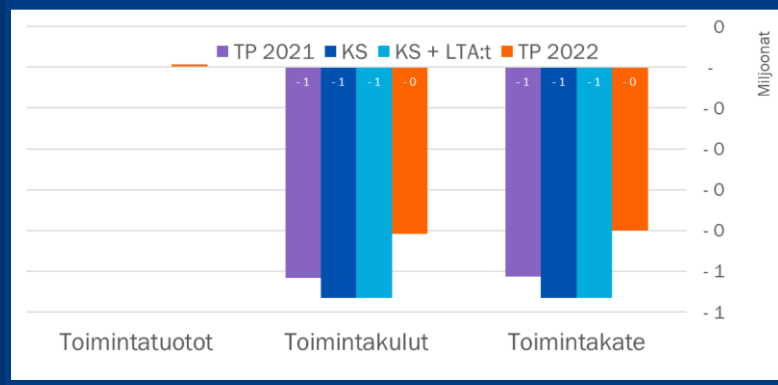
POIKKEAMA

-1,6

milj. euroa

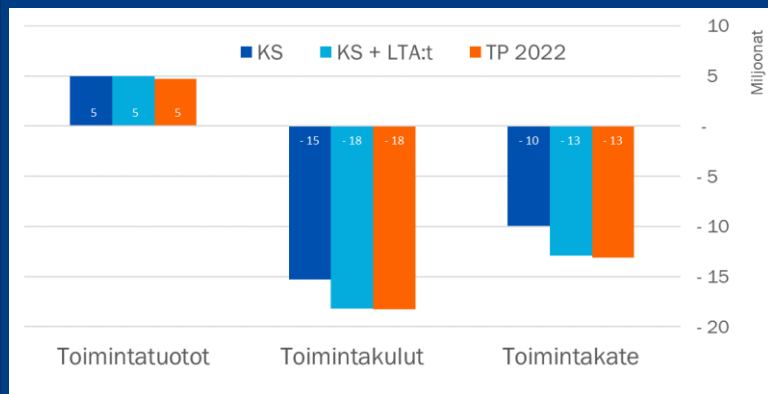
KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE | Palvelualueen yhteiset

- Tilahankkeen valmistelu on käynnissä kaupunkiympäristön tiloissa BW-Towerissa. Muutoksen taustalla on siirtyminen pysyvästi monipaikkatyöhön, joka tarkoittaa mahdollisuutta työskennellä niin etä- kuin lähityössä. Tilahankkeen toteutus on käynnistetty 7. kerroksessa alkuvuodesta 2023.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE | Kaupunkitekniikka

KUNNOSSAPIDON ePALAUTTEET

8111 kpl
(lisäystä Q4 aikana 1604 kpl)

YLEISTEN ALUEIDEN LUVAT

853 kpl
(2021: 819 kpl, eli lisäystä
34 kpl)

INVESTOINTI- OHJELMAN TO- TEUTUMISASTE

+9,7 milj. euroa
(+= meni yli, edellinen -0,7 milj.
euroa)

MANKELI-MATKAT

2,11
matkaa/pyörä/pv.
(Tavoite: 4,0 matkaa)

- Julkisen käyttömaisuuden menoennuste heikkeni jyrkästi Q4 aikana. Varattu budjetti ylittyi noin 9,7 milj. euroa (ylitys 33,4 %).
- Yleisten alueiden viestintää on kehitetty ottamalla käyttöön tekstiviestipalvelu, jolla asiakas saa tietoja häiriöistä yleisillä alueilla esimerkiksi siirtokehotuksista, työmaista jne. Tällä hetkellä palvelun on ottanut käyttöön yli 740 asiakasta. Lisäksi on perustettu työryhmiä, joilla parannetaan yhteistyötä tapahtumaorganisaation, Kauppatorin, Niemen sataman ja kaivutöitä tuottavien toimijoiden kanssa.
- Kunnossapidon palautteet on keskitetty ePalauttejärjestelmään. Pohjoiseen alueurakka-alueeseen kohdistui Q1 jaksolla 48 % saapuneista kunnossapidon alueurakoihin kohdistuneista ePalautteista. 1.4.-30.11.2022 tilanne hieman tasaantui. Joulukuussa 2022 pohjoisen alueurakan ePalautemäärä nousi 40 %:iin kadunkunnossapidon ePalautteista.

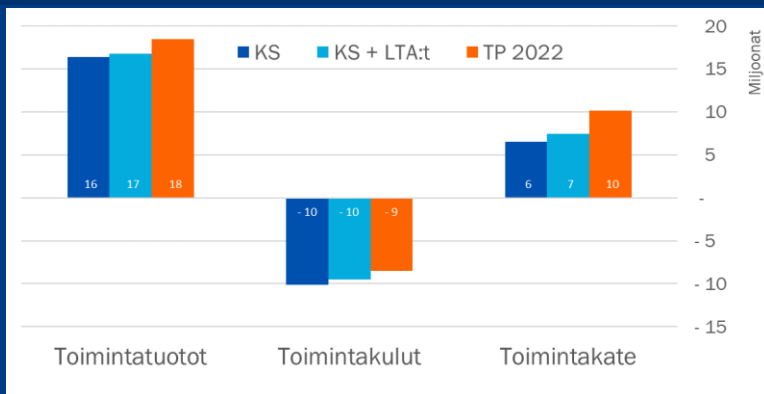

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE | Kaupunkitekniikka

- Kunnossapitoon saapuneet ePalautteet tammi-joulukuu 8 111 kpl, joista aluerakoihin liittyviä palautteita 7 091 kpl
  - Kunnossapitoon saapuneet ePalautteet tammi-toukokuu
  - 5 132 kpl, joista aluerakoihin liittyviä palautteita 4 569 kpl
  - Kunnossapitoon saapuneet ePalautteet kesä-syyskuussa 1 375 kpl, joista alueurakoihin liittyviä palautteita 1 127 kpl
  - Kunnossapitoon saapuneet ePalautteet loka-joulukuussa 1 604 kpl, joista alueurakoihin liittyviä palautteita 1 395 kpl
- Omaisuushallintarekisterin tilanne: Katutilat ovat rekisterissä lähes 100%, viheralueet noin 70% ja liikennemerkkirekisteri otetaan käyttöön syksyllä 2023. Satamien ja liikunta-alueiden laitto rekisteriin on käynnistetty. Vanhan Lahden kiinteistön hoidossa olevia viheralueiden laittoa rekisteriin ei ole vielä käynnistetty. Pohjoisen urakka-alueen läpikäynti valmistui syksyllä 2022.
- Kadunvarsi pysäköinti alv. 0% 1 193 788 as. / 1 714 507,99 euroa.
- Pitkäaikaiset pysäköintiluvat (Laaksokatu, Kauppakatu ja satama) 2022 alv 0% 440 as.
- Yleisten alueiden lupia yhteensä 711 kpl (2021: 819 kpl) jakaantuen kaivulupiin 324 kpl (2021: 291 kpl) ja muihin lupiin (tapahtumat, rakennustyömaat, siirtolavat jne) 529 kpl (2021:528 kpl),
- Pysäköinnin valvonnan tapahtumia 15 907 kpl (2021 : 16 491 kpl)

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE | Kaupunkisuunnittelu

TONTTIEN LUOVUTUS

94 kpl

(Vuosiarvio: 70)

MAANVUOKRA- SOPIMUKSET

5 240 kpl

(Tavoite: 5 250)

MAAN MYYNTI

6,06 ha

4,96 milj. euroa

MAAN OSTO

137,95 ha

1,95 milj. euroa

- Pippo-Kujalan alueen esirakentamisesta noin 50 % tehty, työt etenevät aikataulussa. Esirakentamisen tavoite olla pääsääntöisesti valmis 31.12.2023. Alueen kaavarunko- ja asemakaavatyöt etenevät.
- Kärkkäisen kanssa laadittu kiinteistökaupan esisopimus verkkokaupan logistiikkakeskuksen sijoittamiseksi Kujalaan ja maankäytösopimus sekä asemakaava Renkomäen myymälän laajentamisen mahdollistamiseksi.
- Pippo-Kujala laajennusalueen kaavarungon luonnosvaiheen ja karting- ja motocros-radan käsittävä kaavamutosehdotuksen kuuleminen suoritettu.
- Lahden Suunta 2017-2020 työtä koskeva valitus Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa hylätty ja kaava lainvoimainen.
- Tammi-joulukuussa kaupunki vuokrasi uusia A0-tontteja 51 kpl, myi 20 kpl ja varasi 77 kpl

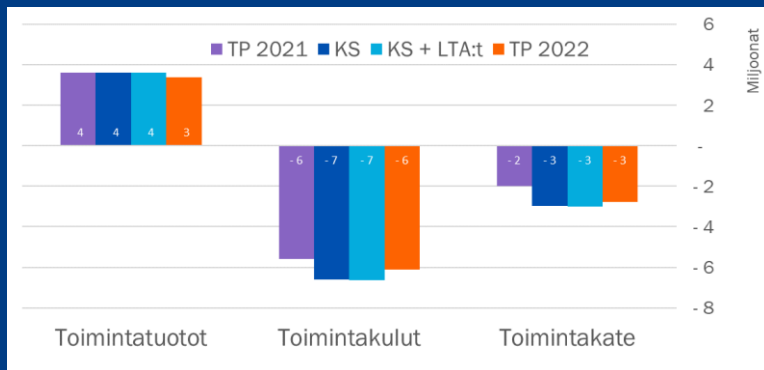
KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE | Kaupunkisuunnittelu

- Tammi-joulukuussa kaupunkiympäristölautakunnan käsittelyssä on ollut yhteensä 19 asemakaavakohdetta.
- Ranta-Kartanon Pysäköintitalon rakentaminen käynnistyi kesäkuussa Lahden Pysäköinti Oy:n toimesta. Talo valmistuu elokuussa –23.
- Asumisneuvonnan jatkuvuutta turvataan yhdessä Lahden Talot Oy:n kanssa valmistautuen toiminnan lakisäätämiseen vuonna 2023. Asumisneuvojen työsuhteet vakinaistettu. Keskustelut toiminnan laajentamisesta aloitettu ARA:n uuden tukimuodon turvin.
- Pippo-Kujalan alueen esirakentaminen etenee aikataulussaan.
- Lahden suunta 2021-2025 on luonnosvaiheessa. Yleiskaavaluonnos ja kestävä kaupunkiliikunnan ohjelman luonnos tulevat hyväksymiskäsittelyyn ja nähtäväksi asetettavaksi keväällä 2023.
- Lähiöohjelman viimeinen toimintavuosi päättyi. Ohjelmarahoituksella toteutettu hankeaikana mm. Rakokiven alueella lukuisia kevyenliikenteenväylien saneerauksia, alikulkusiltojen saneerauksia taideelementteineen. Mukkulan alueella korostunut vahva yhteistyö tutkimuslaitosten kanssa.
- Asunto- ja maapoliittisen ohjelma kommentointia vaille valmis. Esittely päättäjille tammikuussa –23, jonka jälkeen viimeiset korjailut. Päätöksentekoon keväällä -23.
- Ranta-Kartanon ja Jaksonkadun suuret kaupunkikuvallisesti merkittävät asuntorakentamishankkeet valmistuneet ja asukkaat muuttaneet kohteisiin.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE | Rakennus- ja ympäristövalvonta

RAKENNUS-
LUVAT
995

(Vuositavoite: 1 000)

- Tammi-joulukuussa rakennusvalvonnassa on myönnetty pääosin rakennus- ja toimenpidelupia 995 kpl . Luvat ovat sisältäneet 343 uutta rakennusta, joissa on ollut yhteensä 749 asuntoa. Vastaavasti uusia asuntoja on valmistunut 1 114 kpl .
- Vesien- ja luonnonhoitotöitä toteutettiin suurelta osaltaan hanketoimintana. Tähän toimintaan saatiin ulkopuolista rahoitusta 265 083 euroa. Kaupungin metsäomaisuutta hoidetaan virkistyskäyttönäkökulmasta luonnon monimuotoisuuden turvaaminen huomioiden. Puun myyntitulot olivat 332 902 euroa.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE | Rakennus- ja ympäristövalvonta

Rakennusvalvonta

- Tammi-joulukuussa rakennusvalvonnassa on myönnetty pääosin rakennus- ja toimenpidelupia 995 kpl (vertailuluku 2021: 1 026). Luvat ovat sisältäneet 343 uutta rakennusta (386), joissa on ollut yhteensä 749 asuntoa (750). Vastaavasti uusia asuntoja on valmistunut 1 114 kpl (390).

Ympäristöpalvelut

- Geopoliittisten tilanteen vuoksi ympäristönsuojelulain mukaisia poikkeustilanneilmoituksia käsiteltiin kuusi kappaletta öljykäytön mahdollistamiseksi maakaasun sijaan. Ympäristölupia myönnettiin vuoden aikana kaksi ja ympäristöluvan muutoksia tehtiin yksi. Ympäristölupien rauettamispäätöksiä ja toiminnan lopettamiseen liittyviä määräyksiä annettiin neljän toiminnon osalta. Nykyisen ympäristönsuojelulain Lahden kaupungin alueen ensimmäinen ilmoitusmenettelypäätös tehtiin kuluneen vuoden aikana. Päätös koski uutta Kujalaan rakennettavaa mallastamo. Mallastamon yhteydessä oleva energiantuotantolaitos rekisteröitiin ympäristönsuojelun tietojärjestelmään.
- EU-melualueselvityksen päivitys valmistui ja siitä tiedotettiin yhdessä muiden yli 100 000 asukkaan kaupunkien kanssa.
- Ilmanlaatua seurattiin yhteistarkkailusopimuksen mukaisesti Lahdessa ja Hollolassa. Ilmanlaatu Lahden seudulla vuonna 2021- ja PAH -pitoisuusraportit julkaistiin.
- Valvonta- ja paikkatietojärjestelmän (Trimble Locus, Ympäristövalvonta) uusimista valmisteltiin.

- Ympäristötilan seuranta jatkettiin valvontaohjelman mukaisesti, pohjavesien yhteistarkkailuna.
- Kunnostettiin luonnonsuojelualueiden reittejä ja taukopaikkoja. Linnaistensuon pitkospuureitin uusimisesta jäi pieni osa seuraavalle vuodelle. Helmi-rahoituksella aloitettiin niittyjen ja paahderinteiden hoitosuunnitelmien laatiminen.
- Hirvilammin luonnonsuojelualue perustettiin 17.2.2022.
- Luontokoulu Kaisla osallistui Salpausselkä UNESCO Geopark perhetapahtuman järjestämiseen 28.5.2022. Tapahtuma keräsi satoja osallistujia. Geoparkin kaikkien kuntien ympäristökasvatustyöryhmän toiminta käynnistyi keväällä 2022. Luontokoulu Kaislan ympäristökasvattajat tarjoavat uuden luontokouluohjelman myötä kouluille tukea myös tunnekasvatukseen.
- Seudullinen ympäristöviikko järjestettiin syyskuussa 26. kertaa.
- Luonnonsuojeluohjelman päivittäminen ja lisäselvitykset ovat käynnissä.
- Niemen sataman hoitokalan vastaanottoaseman rakentaminen alkoi.
- Kymijärven alusveden puhdistamo oli käynnissä koko kesäkauden (Kapula II –hanke).
- Luken vetämä Kaupunkimetsien biodiversiteettihanke käynnistyi.
- Rakentamisaikaisten hulevesien käsittelyohjeet valmistuivat.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE | Rakennus- ja ympäristövalvonta

Lahden ympäristöterveys

- Elintarvike- ja terveydensuojeluvalvontaa sekä tupakka- ja lääkelain mukaista valvontaa suoritettiin valvontasuunnitelman mukaisesti. Tammi-joulukuussa ympäristöterveyden elintarvikevalvonnassa tehtiin 363 tarkastusta, joista 310 oli säännöllisen valvonnan tarkastuksia. Muut olivat uusintatarkastuksia, toiminnan aloittamiseen liittyviä tarkastuksia tai muita reaktiivisia tarkastuksia. Terveydensuojelussa tehtiin 213 tarkastusta, joista 119 olivat säännöllisen valvonnan tarkastuksia. Muut tarkastukset olivat terveyshaittaepäilyn perusteella tehtyjä tarkastuksia tai muita reaktiivisia tarkastuksia. Tupakka- ja lääkelain mukaisia tarkastuksia tehtiin 47 kpl, joista kaksi olivat uusintatarkastuksia. Ilmoituksia ja lupahakemuksia on käsitelty elintarvikevalvonnassa 118 kpl, terveydensuojeluvalvonnassa 51 kpl, ja tupakka- ja lääkelainvalvonnassa 26 kpl. Näytteenotokertoja on ollut 170 kpl, joista 112 kpl ovat liittyneet uimavesien laadun tarkkailuun, 54 kpl talousveden laatuun ja 2 kpl ovat olleet ruokamyrkytys selvityksen yhteydessä. Hallinnollisia pakkokeinoja on käytetty vuoden 2022 aikana 7 kertaa.
- Eläinlääkintähuollossa hoidettiin yhteensä 3 150 käyntiä joko vastaanotolla tai eläimen pitopaikassa. Käynneistä 289 ajoittui päivystysaikaan. Eläinsuojelukäyntejä oli yhteensä 285 kpl. Eläintautilain mukaisia tarkastuksia tehtiin virka-aikana 4 kpl.

Jätehuolto

- Päätettiin siirtyä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen kiinteän jätteen kuljetuksessa.
- Hyväksyttiin jätehuoltomääräykset, joilla toimeenpannaan kunnan kilpailuttama bio- ja pakkausjätteen erilliskeräys yhdeksän kunnan alueella. Päätettiin energijätteen erilliskeräyksen luopumisesta.
- Otettiin käyttöön Lahden kaupungin 2 ensimmäistä robottia, joilla automatisoitiin ilmoitusten käsittelyä. Robotti mahdollisti kompostointi-ilmoitusten käsittelyn määrien nousua.
- Käsiteltiin 280 jätehuoltomääräyksistä poikkeamista tai jätetaksumuistutusta. Lisäksi vastaanotettiin 120 ilmoitusta yhteisestä jäteastiasta ja 12 620 kompostointi-ilmoitusta. Kompostointi-ilmoitusten määrä nousi selvästi, ilmoituksia tuli edellisvuonna 517.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE | Investointien tilannekatsaus

31.12.2022

- Kiinteään omaisuuteen on kirjautunut tuloja maanmyynneistä 5,0 milj. euroa
- Julkisen käyttöömaisuuden menojen toteuma oli 38,6 milj. euroa ja 133,4 %
- Suurin osa hankkeista saatiin toteutettua vuoden 2022 aikana, ainoastaan isommista hankkeista Kisapuiston tekojäärata/pesäpallokenttä valmistuu vasta kevään 2023 aikana. Työohjelmasta vuodelle 2023 siirtyi Niemen sataman Virkavene-, vieras- ja kalastuslaiturit sekä Seitsentien/Kymmenkunnantien/Hatinkadun hankkeet suunnitelmien viivästymisen takia. Suunnitteluvarauksesta jäi käyttämättä noin 40 %

INVESTOINTI- MENOT

41,1

milj. euroa

(KS+LTA:t: 130,7 %)

INVESTOINTI- TULOT

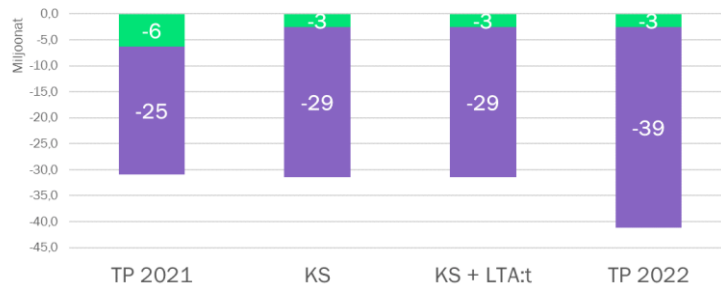
6,9

milj. euroa

(KS+LTA:t: 58,9 %)

Investointimenot

■ Kiinteä omaisuus ■ Julkinen käyttöömaisuus

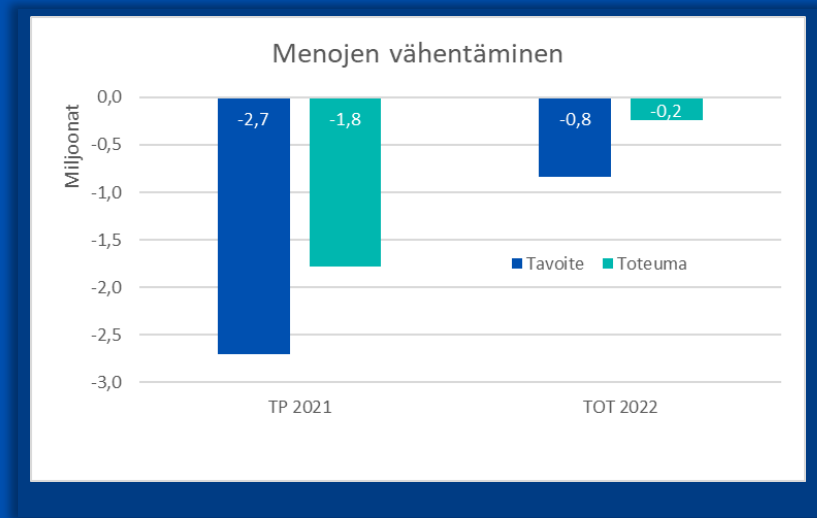

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE | Uudistumis- ja muutosohjelma (LUMO)

Menojen vähentäminen

toteuma -0,2 milj. euroa (tavoite -0,8)

- Palvelujen laatutason muutos toteutuu tavoitteen mukaisesti, palvelujen ostoissa huomioitu alempi taso
- Joukkoliikenteen maksujenkorotuksista 1.3.2023 ajoittuvaan vyöhykeuudistukseen päätetty 13.9.2022 joukkoliikennelautakunnassa.
- Muut toimenpiteet sisältävät mm. joukkoliikenteen uudet liikennepalveluratkaisut. Uudet sopimukset ja sähköinen liikenne synnyttivät säästöjä, mutta indeksikorotukset nostivat kuluja kaikissa sopimuskohteissa.

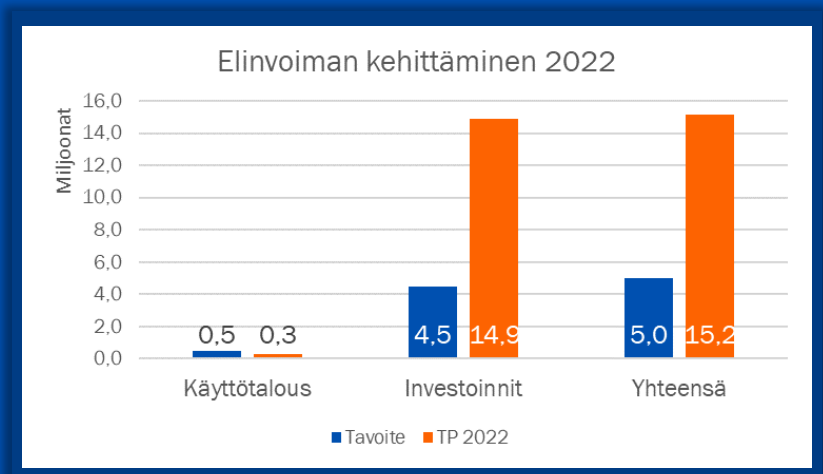
KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE | Uudistumis- ja muutosohjelma (LUMO)

Elinvoiman kehittäminen

ennuste +10,4 milj. euroa (tavoite +5,0)

Vuoden 2022 aikana

- Pippo-Kujala laajennusalueen kaavarungon luonnosvaiheen sekä karting- ja motocrosradan käsittävän kaavamuutosehdotuksen kuuleminen suoritettu.
- Pippo-Kujalan alueen esirakentamisesta noin 55 % on valmistunut
- Lahden tulevaisuuden elinkeinoelämän alueiden hankeselvitys valmistunut.
- Konsulttiselvitys rakentumattomien elinkeinoelämänalueiden maamassoista ja kiertotalouteen liittyvästä elinkeinotoiminnasta valmistunut kesäkuussa 2022. Kohteet esitetään yleiskaavakartoilla.
- Osana MAL-sopimusta matkakeskuksen liittytäpäyskointiselvitys on käynnistetty.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE

LIITE 1

- Talouden toteuman seuranta tammi-joulukuu 2022

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE | Talouden toteuman seuranta

Palvelualue *	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Toteuma edv.	Toteuman muutos%	Tilinpäätös edv.	TA/TP muutos%
Kaupunkiympäristön palvelualue L_7							
Tulot	42 977	44 772	104,2	44 881	-0,2	44 881	-4,2 %
Menot	-58 344	-56 985	97,7	-51 683	10,3	-51 683	12,9 %
Netto	-15 367	-12 213	79,5	-6 802	79,6	-6 802	125,9 %
Sitovuusalue							
Palvelualueen yhteiskustannukset L_7S00							
Tulot	-565	-409	72,3	-516	-20,8	-516	9,6 %
Menot	-565	-401	70,9	-513	-21,9	-513	10,2 %
Netto							
Kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta							
vastuualueet L_7S01							
Tulot	25 892	27 175	105,0	28 940	-6,1	28 940	-10,5 %
Menot	-8 442	-5 740	68,0	-327	1657,2	-327	2484,4 %
Netto	-34 334	-32 915	95,9	-29 267	12,5	-29 267	17,3 %

* Sisältäen joukkoliikenteen

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE | Palvelualueen yhteiskustannukset

Taso4 ▲	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Määrärahaa jäljellä	Talousarvio kum.	Toteuma% kum. TA
TOIMINTATUOTOT		8		-8		
Maksutuotot		8		-8		
Tuet ja avustukset		0		0		
Muut toimintatuotot		0		0		
TOIMINTAKULUT	-565	-409	72,3 %	-157	-565	72,3 %
Henkilöstökulut	-271	-215	79,3 %	-56	-271	79,3 %
Palvelujen ostot	-241	-157	65,4 %	-83	-241	65,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10	-5	48,4 %	-5	-10	48,4 %
Muut toimintakulut	-43	-31	71,8 %	-12	-43	71,8 %
TOIMINTAKATE	-565	-401	70,9 %	-165	-565	70,9 %

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE | Kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastualueet yhteensä

Taso4	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Määrärahaa jäljellä	Talousarvio kum.	Toteuma% kum. TA
TOIMINTATUOTOT	25 378	26 497	104,4 %	-1 119	25 378	104,4 %
Myyntituotot	2 999	2 525	84,2 %	474	2 999	84,2 %
Maksutuotot	5 288	4 921	93,1 %	367	5 288	93,1 %
Tuet ja avustukset		285		-285		
Vuokratuotot	16 112	17 507	108,7 %	-1 395	16 112	108,7 %
Muut toimintatuotot	978	1 259	128,7 %	-280	978	128,7 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	514	679	132,0 %	-165	514	132,0 %
TOIMINTAKULUT	-34 334	-32 915	95,9 %	-1 418	-34 334	95,9 %
Henkilöstökulut	-10 517	-10 475	99,6 %	-43	-10 517	99,6 %
Palvelujen ostot	-20 730	-19 057	91,9 %	-1 674	-20 730	91,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 366	-1 584	115,9 %	218	-1 366	115,9 %
Avustukset	-154	-88	57,1 %	-66	-154	57,1 %
Muut toimintakulut	-1 566	-1 712	109,3 %	146	-1 566	109,3 %
TOIMINTAKATE	-8 442	-5 740	68,0 %	-2 702	-8 442	68,0 %

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE | Kaupunkisuunnittelu

Taso4	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Määrärahaa jäljellä	Talousarvio kum.	Toteuma% kum. TA
TOIMINTATUOTOT	16 761	18 435	110,0 %	-1 674	16 761	110,0 %
Myyntituotot	64	39	61,3 %	25	64	61,3 %
Maksutuotot	2 171	2 338	107,7 %	-167	2 171	107,7 %
Tuet ja avustukset		179		-179		
Vuokratuotot	14 504	15 862	109,4 %	-1 358	14 504	109,4 %
Muut toimintatuotot	22	17	75,7 %	5	22	75,7 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	219	209	95,6 %	10	219	95,6 %
TOIMINTAKULUT	-9 525	-8 510	89,3 %	-1 015	-9 525	89,3 %
Henkilöstökulut	-4 302	-4 284	99,6 %	-18	-4 302	99,6 %
Palvelujen ostot	-4 385	-3 468	79,1 %	-917	-4 385	79,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-91	-45	49,2 %	-46	-91	49,2 %
Avustukset	-140	-50	35,5 %	-90	-140	35,5 %
Muut toimintakulut	-607	-664	109,4 %	57	-607	109,4 %
TOIMINTAKATE	7 455	10 134	135,9 %	-2 679	7 455	135,9 %

Taso4	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Määrärahaa jäljellä	Talousarvio kum.	Toteuma% kum. TA
▲ TOIMINTATUOTOT	5 003	4 702	94,0 %	301	5 003	94,0 %
Myyntituotot	1 721	1 776	103,2 %	-55	1 721	103,2 %
Maksutuotot	723	49	6,8 %	674	723	6,8 %
Tuet ja avustukset		7		-7		
Vuokratuotot	1 608	1 628	101,2 %	-20	1 608	101,2 %
Muut toimintatuotot	951	1 242	130,6 %	-291	951	130,6 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	295	469	159,0 %	-174	295	159,0 %
TOIMINTAKULUT	-18 184	-18 285	100,6 %	101	-18 184	100,6 %
Henkilöstökulut	-2 081	-2 208	106,1 %	127	-2 081	106,1 %
Palvelujen ostot	-14 478	-14 210	98,1 %	-268	-14 478	98,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 187	-1 342	113,1 %	155	-1 187	113,1 %
Avustukset		-6		6		
Muut toimintakulut	-438	-518	118,3 %	80	-438	118,3 %
TOIMINTAKATE	-12 886	-13 114	101,8 %	228	-12 886	101,8 %

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE | Rakennus- ja ympäristövalvonta

Taso4 ▲	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	Määrärahaa jäljellä	Talousarvio kum.	Toteuma% kum. TA
TOIMINTATUOTOT	3 613	3 360	93,0 %	253	3 613	93,0 %
Myyntituotot	1 214	710	58,5 %	504	1 214	58,5 %
Maksutuotot	2 395	2 534	105,8 %	-139	2 395	105,8 %
Tuet ja avustukset		99		-99		
Vuokratuotot		17		-17		
Muut toimintatuotot	5	0	4,6 %	5	5	4,6 %
TOIMINTAKULUT	-6 625	-6 120	92,4 %	-505	-6 625	92,4 %
Henkilöstökulut	-4 134	-3 982	96,3 %	-152	-4 134	96,3 %
Palvelujen ostot	-1 867	-1 378	73,8 %	-489	-1 867	73,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-88	-197	223,8 %	109	-88	223,8 %
Avustukset	-14	-32	222,3 %	18	-14	222,3 %
Muut toimintakulut	-522	-531	101,7 %	9	-522	101,7 %
TOIMINTAKATE	-3 011	-2 760	91,6 %	-252	-3 011	91,6 %

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE | Investointien toteuman seuranta (1 000 euroa)

	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	TP edv.	Toteuma edv.	Edv%
Julkinen käyttöomaisuus						
Tulot	1 200	1949	162,4	2 661	2 661	100,0
Menot	-28 967	-38635	133,4	-24 643	-24 643	100,0
Netto	-27 767	-36686	132,1	-21 982	-21 982	100,0
Kiinteä omaisuus						
Tulot		4956		13 786	13 786	100,0
Menot	-2 500	-2502	100,1	-6 266	-6 266	100,0
Netto	-2 500	2453	-98,1	7 520	7 520	100,0

Julkinen käyttöomaisuus

	Määräraha	Toteuma	Poikkeama
Keskeneräiset hankkeet			
Kadunrakennus	14 989	14 485	504
Satamat	850	300	550
Ulkovalaistus	2 010	2 262	-252
Liikennevalohankkeet	100	92	8
Liikuntarakentaminen	4 055	4 046	9
Viheralueiden rakentaminen	2 463	2 575	-112
Erillisrahoituksella	4 500	14 875	-10 375
Maankäyttösopimukset			
Julkinen käyttöomaisuus - myynti			
Yhteensä	28 967	38 635	-9 668

	Talousarvio	Toteuma	Toteuma%	TP edv.	Toteuma edv.	Edv%
Irtain omaisuus						
Kaupunkiympäristön palvelualue	200	194	96,9	117	117	100,0

LAHTI-KAUPUNKI

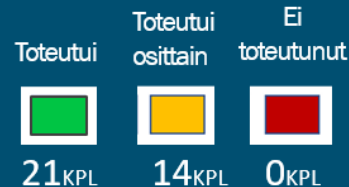
LIITE 2

- Strategian toimenpiteiden toteuman seuranta tammi-joulukuu 2022

Kärkihankkeiden toteumat 2022

1. Hiilineutraali ympäristökaupunki
2. Lahti opiskelu- ja tiedekaupunki
3. Työtä ja kasvun edellytyksiä
4. Digitaalisesti palveleva Lahti
5. Harrastustakuu ja arkiliikunta

HIILINEUTRAALI YMPÄRISTÖKAUPUNKI

Kärkihankkeen myötä Lahti sai lisävauhtia hiilineutraalille rakentamiselle. Pientalorakentajille suunnattu opas hiilineutraaliin rakentamiseen valmistui ja ilmastoviisas taloyhtiö-hanke käynnistyi monen muuna hankkeen ja hankevalmistelun lisäksi. Lisäksi solmittiin aiesopimuksia yhteistyökumppaneiden kanssa. Osa kärjen toimenpiteistä jäi kuitenkin vielä kesken mm. ostopalvelujen kilpailuttamisista johtuvista hidasteista hitaudesta johtuen, mutta valtaosa niistä valmistuu vuoden 2023 puolella.

Lahden omassa rakennuskannassa tavoiteltuihin energiatehokkuustavoitteisiin ei aivan päästy, mutta tema edistyi merkittävästi kärkihankkeen myötä. Maankäyttöratkaisujen hiilipäästöjen kuvaamiseksi laadittavan mallin kehittämistyö saatiin hyvin käyntiin, mutta kokonaisuudessaan hankkeen toteuttaminen vaatii kärkihankkeelle varattua pitemmän ajanjakson. Jätehuollon osalta saatiin aikaan merkittävä edistysaskel, kun Lahden seudun jätelautakunta päätti siirtyä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen sekalaisen yhdyskuntajätteen osalta. Kestävä liikkuminen edistyi merkittävästi joukkoliikenteen vähäpäästöisten käyttövoimien osuuden kasvaessa ja kaupunkipyöräjärjestelmän ensimmäisen täyden kauden myötä. Mankeleille asetetusta käyttöasteen tavoitteesta jäätin, vaikka pyörät saivat asukkailta hyvän vastaanoton. Vuodelle 2023 päätettiin tuplata pyörien määrä ja lisätä asemapaikkoja.

Asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin luontolähtöinen edistäminen eli Luontoaskel terveyteen - Lahden seudun terveys- ja ympäristöohjelma 2022-2023 eteni mm. onnistuneen CO2-pudottajat -viestintäkampanjan myötä. Yritysten ja yritysympäristöjen hiilineutraaliuden edistäminen ei edennyt toivotusti, mutta aiheeseen saadaan lisäeväitä jatkossa kestävyysteemoihin liittyvää yritysyritysteistyötä korostavan EU:n kaupunkimission kautta.

HIILINEUTRAALI YMPÄRISTÖKAUPUNKI

Toteutui	Toteutui osittain	Ei toteutunut
4 KPL	5 KPL	0 KPL

- Edistetään hiilineutraalia rakentamista
- Edesautetaan yritysten ja yritysympäristöjen hiilineutraaliutta
- Parannetaan Lahden oman tilakannan energiatehokkuutta
- Tehostetaan jätteiden lajittelua ja keräämistä
- Edistetään kestävästä liikkumisesta
- Valmistellaan malli maankäyttöratkaisujen hiilipäästöjen kuvaamiseksi sekä kompensoimiseksi
- Edistetään asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia luontolähtöisesti
- Parannetaan tapahtumien ympäristövastuullisuutta
- Viestitään ja markkinoidaan hiilineutraalia elämää vetovoimatekijänä

HIILINEUTRAALI YMPÄRISTÖKAUPUNKI - KYMP

 Tavoitteet toteutuivat
 Tavoitteet toteutuivat osittain
 Tavoitteet eivät toteutuneet

Toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Mittarin toteutuma ja tehdyt toimenpiteet
Edistetään hiilineutraalia rakentamista Kymp 	Hiilipäästöjen huomioiminen rakennusluvuissa Tavoite: hiilineutraalin rakentamisen määräytason ennakoiminen Laaditaan ohje pientalotonttien tontinluovutuksessa vaadittavan tontinkäyttösuunnitelman sisällöstä ja edellytetään suunnitelman laatimista 1.8.2022 lähtien Tavoite: Laaditaan ohje, joka sisältää vaateita myös hiilineutraaliuden näkökulmasta.	- Rakennuslupien määrät, joissa hiilipäästöt huomioitu - Laaditut tontinkäyttösuunnitelmat	Hiilineutraalin rakentamisen opas ohjeistaa lämmitysmuotojen ja materiaalivalintojen vaikutuksia ja huomioitavia asioita. Opas voitti Raklin v. 2021 Vähähiilisyyssopmu kilpailun 4/2022. Tontin käyttösuunnitelma laadittu. Suunnitelmaa edellytetään syksystä 2022 lähtien. Käyttösuunnitelmassa edellytetään huomioimaan uusiutuvan energiatuotannon mahdollisuudet ja toteuttamisen reunaehdot mm pohja- ja hulevesienviesien osalta.
Tehostetaan jätteiden lajittelua ja keräämistä Kymp 	Tavoitteena kunnan järjestämä ja Salpakierto Oy:n kilpailuttama jätteenkuljetus	Jätelautakunnan päätös kunnan järjestämästä jätteenkuljetuksesta	Jätelautakunta päätti 15.12.2022 siirtyä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen sekalaisessa yhdyskuntajätteessä.
Edistetään kestävää liikumista Kymp + koha 	Lisätään vähäpäästöisten käyttövoimien osuutta joukkoliikenteessä - Lisätään vaihtoehtoisilla käyttövoimilla kulkevien bussien lkm. Lähtötaso on 63/100. - Lisätään sähköbussien määrää. Lähtötaso 18kpl / tavoitetaso 30 sähköbussia. Vaikutetaan kaupunkipyöräjärjestelmän käyttöasteeseen - 4 matkaa per pyörä per päivä (huhtikuu-lokakuu) Kehitetään sähköistä latausinfraa - Sähköisen liikumisen latausinfraan kehittäminen, Laaditaan toimintatavat, miten latausinfra toteutetaan tilakannassa	- Vaihtoehtoisilla käyttövoimilla kulkevien bussien lkm. - Sähköbussien lkm. - Matkat/per pyörä/päivä - Latauspisteet/asukas	Sopimustilanne 31.12.2022 vaihtoehtoisilla käyttövoimilla kulkevia busseja 74/99 ja sähköbusseja 32 kpl. Toimittajan haasteiden takia 1 sähköbussista tulee alkuvuoden ja kaksi myöhemmin vuoden 2023 aikana. Mankelit otettiin käyttöön 25.4.2022. Kausilipun ostoon kannustava markkinointikampanja pidettiin. Mainostajakumppania ei ole. Elokuussa oli kausilippukampanja ja jatkuu myös kauden loppuun, jotta käyttäjämäärä lisääntyisi. Kauden aikana lopulta mankeleita käytettiin 2,11 matkaa per pyörä per päivä. Tavoite 4 matkaa ei toteutunut. On tunnistettu, että painetta yleisille alueille sijoitettavalle latausinfraalle ei ole. Tässä vaiheessa ei ole tarvetta linjaukselle. Lahti Energia on todennut että he eivät ryhdy jakelijaksi.

HIILINEUTRAALI YMPÄRISTÖKAUPUNKI - KYMP

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteet toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

Toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Mittarin toteutuma ja tehdyt toimenpiteet
Valmistellaan malli maankäyttöratkaisujen hiilipäästöjen kuvaamiseksi sekä kompensoimiseksi Kymp	Valmistellaan malli maankäyttöratkaisujen hiilipäästöjen kuvaamiseksi sekä kompensoimiseksi Lähtöaineiston keräys. Toimintamallinvalinta Kompensaatiokokeilu tarkentuu syksyn 21 aikana	Pilotintoteutumisaste 100%. Kokonaismallin valmiusaste 100%	• Kevät 2022: Maankäyttöratkaisujen hiilipäästöjen laskentamallivaihtoehtojen kartoitus • Syksy 2022: AVA:n valinta Lahdelle kehitettäväksi laskentatyökaluksi. • Lahti mukana 2-vuotisessa yhteiskehityshankkeessa, jossa AVA-työkalua jatkokehitetään pilottikaavakohteissa: Hankkeen käynnistys 9-10/2022. Menetelmän kehitys 11/2022-8/2023. Pilotointi 9/2023-9/2024. (Niemi/Polttimo) • Laskentatyökalun avulla saadaan tarkempaa tietoa maankäyttöratkaisujen hiilipäästöistä. Tietoa voidaan hyödyntää hiilipäästöjen kompensoinnin suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa • Pilotintoteutumisaste 0%. Kokonaismallin valmiusaste 20%
Edistetään asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia luontolähtöisesti Koha + sivi + kymp	Luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin yhteyden tunnistamiseksi ja hyvinvoinnin edistämiseksi on laadittu Lahden seudun 10v. Ohjelma (Luontoaskel terveyteen). Teemoina mm. ruoka, liikuminen, asuminen, luontokontaktit, yhteistyö. Tavoite: toimenpideohjelman toteuttaminen ja toiminnan vakiinnuttaminen.	Luontoaskel terveyteen-toimenpideohjelman toteutuminen	Luontoaskel terveyteen -ohjelman asiantuntijatyöpajoja toteutettu 4 ja ohjausryhmä kokoontunut 3 kertaa (Päijät-Sote, Yliopistokampus, Lahden kaupunki) Toimenpideohjelmaa on työstetty kahdessa kaupungin omassa työpajassa kevään aikana ja työstöä jatkettu syksyllä palvelualueiden edustajien kanssa. Ohjelmaa esitelty mm. palvelualueiden johtoryhmille, Ruoka-askel -hankkeen osallistujille, kumppanuuspyödyille sekä useissa valtakunnallisissa ja kansainvälisissä tapahtumissa sekä julkaisuissa. Viestintäkampanja CO2-pudottajat toteutettiin onnistuneesti (Lahden kaupunki, Päijät-Sote, Yliopistokampus). Ohjelman teemoja toteutettu mm. kestävän liikunnan työssä ja kouluruokailun kehittämissuunnitelmassa. Lahden kaupunki sai AKKE-rahoituksen Luonto elvyttää -hankkeelle, joka kohdistuu pitkäaikaistyöttömiin. TerveSos 24. - 25.5.2022 (Päijät-Sote, THL, Lahden kaupunki) 17.11.2022 Hyvinvointia kestäväällä ravitsemuksella, moniammatillinen koulutuspäivä toteutettiin Lahdessa (Päijät-Sote, Lahden kaupunki) 24.11.2022 Lahden tiedepäivässä planetaarinen terveys teemana.

LAHTI OPISKELU- JA TIEDEKAUPUNKI

Vuonna 2022 Lahti jatkoi kehittymistään yliopisto-, korkeakoulu- ja opiskelukaupunkina. LUT-yliopiston kandidaatti- ja maisterikoulutukset ovat hyvässä vauhdissa ja alueen tutkimustoiminta kehittyä. Vuoden aikana onnistuttiin myös edistämään LUT-yliopiston ja LAB-ammattikorkeakoulujen TKI-laboratorioita yrityksiin ja korkeakoulujen yhteistyössä mm. kuitutekniikassa ja kiertotaloudessa. Innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimuksen hankerahoitusta saatiin liikkeelle alueen TKI-toimintaan kestävyys- ja urheiluteemoissa. Uusia TKI-avauksia lähdettiin valmistelemaan mm. elintarviketeollisuudessa ja mekatroniikassa alueellisessa yhteistyössä.

LAHTI OPISKELU- JA TIEDEKAUPUNKI

Toteutui	Toteutui osittain	Ei toteutunu
4 KPL	2 KPL	0 KPL

- Vahvistetaan alueen korkeakoulujen, yrityksiin ja julkisen sektorin välistä innovaatioyhteistyötä ja ulkoisella rahoituksella toteutettavaa hanketoimintaa.
- Toteutetaan osajakampanja alueellisessa yhteistyössä.
- Vahvistetaan kaupungin tapahtumatoimintaa oppilaitosyhteistyössä.
- Vahvistetaan lahtelaisten / lasten ja nuorten tiedekasvatusta yhteistyössä korkeakoulujen ja sivistyspalveluiden kaikkien yksiköiden yhteistyössä.
- Ylläpidetään monipuolista kaikenikäisten jatkuvan oppimisen tarjontaa
- Kehitetään kampusalueita

LAHTI OPISKELU- JA TIEDEKAUPUNKI - KYMP

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteet toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

Toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Mittarin toteutuma ja tehdyt toimenpiteet
Kehitetään kampualueita Kymp 	- Polttimon rannan alueen ideakilpailun valmistuminen ja toteuttamiskelpoisen asemakaavatyön käynnistäminen. - Niemen kampualueen kehittäminen	Toteutus-suunnitelman käynnistäminen vuoden 2022 aikana.	Kampuspuiston suunnitelma valmistunut ja hyväksytty (KYLA 5/22), toteutuksen 1. vaihe tehty syksyllä. Ideakilpailu (Polttimo, UPM alue) valmistunut (3/22), jatkosuunnittelu käynnissä

TYÖTÄ JA KASVUN EDELLYTYKSIÄ

Vuoden 2022 aikana Lahden kaupungin pitkäjänteinen työ yritysystävällisyyden kehittämiseksi konkretisoitui sekä merkittävänä sijoittautumispäätöksinä että selvänä positiivisena kehityksenä valtakunnallisissa tutkimuksissa. Alkukesällä 2022 Fazer ilmoitti uuden makeistehtaansa sijoittamisesta Lahden Pippo-Kujalaan - myöhemmin syksyllä myös Kärkkäisen tulevalle logistiikkalaitokselle onnistuttiin löytämään tontti samalta alueelta. Kiertotalouden näkökulmasta merkittävä uutinen oli myös Kymijärven voimalaitosten läheisyyteen rakentuvan vetyinvestoinnin suunnittelu. Suomen Yrittäjien Kuntabarometrissä Lahti nousi yli 100 000 asukkaan kaupunkien toiseksi parhaaksi, myös kuntien imago tutkimuksessa Lahti paransi sijoitustaan selkeästi eniten. Lahden kaupungin omassa yritystutkimuksessa sekä yritysten suositteluhaluukkuus, että yleisarvio kaupungin yritysystävällisyydestä nousi uuteen ennätykseen.

TYÖTÄ JA KASVUN EDELLYTYKSIÄ

Toteutui	Toteutui osittain	Ei toteutunu
6 KPL	3 KPL	0 KPL

- Vahvistetaan työnantajapalveluita ja koulutusyhteistyötä osana työllisyyden kuntakokeilua
- Vahvistetaan työllisyydenhoidon tukitoimia
- Lisätään osaavaa työvoimaa yrittäjäyyskasvatuksella
- Tiivistetään nuorisopalveluiden ja työllisyyden kuntakokeilun välistä yhteistyötä
- Vakiinnutetaan Lahti at your service – palvelumalli
- Kaavoitetaan ja esirakennetaan Pippo-Kujalan aluetta.
- Selvitetään elinkeinoelämän raideyhteyksien toteutuskelppoisuudet
- Laaditaan yleiskaavan mahdollistamien elinkeinoelämän alueiden käyttöönottoaikataulu ja profilointi.
- Lisätään yritystontteja ja sujuvoitetaan yritysten sijoittumisprosessia

TYÖTÄ JA KASVUN EDELLYTYKSIÄ - KYMP

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteet toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

Toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Mittarin toteutuma ja tehdyt toimenpiteet
Kaavoitetaan ja esirakennetaan Pippo-Kujalan aluetta. Kymp	Vahvistetun kaavan alueella esirakentaminen käynnistetty. Muun alueen osalta asemakaavatyö valmis. Tontinluovutus-tavoite on 5 ha. Pistoraideyhteys valmis 2022	Esirakentaminen ja asemakaavoitus valmi s. Luovutettujen tonttien ha Pistoratayhteys on/ei ole valmis	Yleiskaavavalitus hallinto-oikeudessa ratkaistu, ja yleiskaava lainvoimainen. Pippo-Kujalan laajennusalueen kaavarungon selvitykset laadittu ja kuuleminen suoritettu. Fazerin tontin asemakaava lainvoimainen. Fazerin tontin noin 34 ha alueen tasausurakasta noin 40 % tehty. Työ etenee aikataulussa ja valmistuu joulukuun 2023 loppuun mennessä. Tontinluovutusneuvottelut Fazerin alihankkijoiden kanssa aloitetaan keväällä 2023 ja ratkaisut toimijoista tavoite saada vuoden 2023 aikana. Pistoraideyhteydelle ei enää tarvetta, joten sitä ei toteutettu.
Selvitetään elinkeinoelämän raideyhteyksien toteutuskelpoisuudet Kymp	Selvitetään elinkeinoelämän kohteet, joille ratayhteys on toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevää	Kohdekohtainen toteut uskelpoisuus. Jatkosu unnittelun käynnistäminen ja tote utusaikataulun laadinta valmiina 100%	Suunnitelma on valmistunut. Tarkastelussa mukana, Lasitehtaan alue, Pippo-Kujala, Kumia ja Nastola. Hollolasta Nostava.
Laaditaan yleiskaavan mahdollistamien elinkeinoelämän alueiden käyttöönottoaikataulu ja profilointi. Kymp	Alueiden profiloinnin, suunnittelun ja tavoitteellisen toteutusajankulun valmistumisen.	Tavoitetason kattavuus yleiskaavavaranannosta 100%	• Konsulttiselvitys rakentamattomien elinkeinoelämäalueiden maamassoista (sis. karkea rakennettavuusmalli) ja kiertotalouteen liittyvästä elinkeinotoiminnasta valmistunut 6/2022. Täydentävä selvitys kiertotalouteen liittyvän elinkeinoelämän materiaalikierrosta valmistunut 9/2022. • Kesä 2022: Lähtöaineistot koostettu omana työnä. Lähtöaineistojen ja teema-analysikarttojen nosto Cloudiin käynnissä. • 10/2022-2/2023 Elinkeinoelämän kokonaisselvityksen toteutus konsulttityönä. Konsulttina FCG. – Konsulttityö jonkin verran myöhässä suunnittelusta aikataulusta, mutta selvityksen viimeistely käynnissä. • 23.1.2023 Tilaisuus elinkeinoelämätoimijoille • Aineiston jatkotyöstö toteutusohjelmaksi alkuvuoden 2022 aikana. Jatkotyöstöön liittyy vielä kommenttikierros elinkeinoelämän yhdistyksille 2/2023 sekä KYLA/KH iltakoulu, jossa elinkeinoelämän teemaa käsitellään osana Lahden suunnan iltakoulua. • Tarkempaa toteutusohjelmaa laaditaan jatkossa maapolitiikan toimesta uuden kaavatalousinsinöörin rekrytoinnin jälkeen.

TYÖTÄ JA KASVUN EDELLYTYKSIÄ - KYMP

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteet toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

Toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Mittarin toteutuma ja tehdyt toimenpiteet
Lisätään yritystontteja ja sujuvoitetaan yritysten sijoittumisprosessia Kymp + koha	Kaavoitetaan uutta yritys-tonttimaata 25 hehtaaria - Yritysten sijoittumismarkkinoin ja prosessien kehittäminen yhdessä LADECin kanssa luodaan task force –toimintamalli asiakasprosessien sujuvoittamiseen	Kaavoitettu tonttimäärä ha - task force –toimintamalli käytössä - sijoittumismarkkinoinnin resurssointi parantunut	Pippo-Kujalan ja ympäristön asemakaavojen ja kaavarungon valmistelu edennyt. Yleiskaavavalitus hallinto-oikeudessa ratkaistu, ja yleiskaava lainvoimainen. Fazerin tontin asemakaava lainvoimainen (34 ha). Luontoselvitykset tehty Kariston portin ja Latomäen alueille. Jokimaan yrityspuiston (Syväojan alueen) asemakaavoitus Helsingintien länsipuolelle käynnissä. Laajennusalue noin 30 ha. Työ käynnistetty. Uusi merkittävien yritysten sijoittumisen toimintamalli pilotoitu. Saatujen kokemusten perusteella korjaukset tehty. Uusi toimintamalli käyttöön vuoden vaihteeseen mennessä. - Task force –toimintamalli kehitetty yhdessä Ladecin kanssa. Sijoittautumispäätöksistä hyötyvät tahot aktivoidaan osallistumaan aluetalouden hyödyn maksimointiin.

DIGITAALISESTI PALVELEVA LAHTI

DigiOne projektin ohjelmistojen kehittämistyö jatkuu aikataulun mukaisesti ja pilottikouluissa. Kehitystyön aikainen ohjelmisto otetaan käyttöön vuoden 2023 aikana. Automaatiota lisättiin ottamalla käyttöön kaksi ohjelmistorobottia jätehuoltoon ja yksi sekä varhaiskasvatukseen että talouteen, yhteensä neljä robottia. Vuonna 2023 toteutetaan ict-palveluiden kilpailutus, josta syystä itsepalveluportaalin toiminnallisuuksia ei nähty järkeväksi kehittää. Sähköisen asioinnin palveluprosesseissa tekoäly on käsitellyt vuoden aikana 86% kysymyksistä, joka on vapauttanut Lahti-Pisteen palveluneuvojien työaikaa muuhun käyttöön. Lahti-Pisteen käytössä olevaa asiakashallintajärjestelmän kirjauksia on täsmennetty laadukkaamman raportoinnin takaamiseksi sekä yhteistyötä Sataman ja Tilakeskuksen kanssa tiivistetty. EPalautteen tekoäly toiminnallisuudella tavoiteltiin palautemäärien laskua sekä annettujen vastausten laadun parantamista. Kunnossapidon palautemäärät ovat laskeneet 36%. 3D Kaupunkimalli on otettu käyttöön ja osaksi Kaupunki ja ympäristöpalveluiden perusprosesseja. Käyttöönotossa on samalla mahdollistettu ortokuvien ja IFS mallien siirrot Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalveluun (WMS). Sähköisen asioinnin kehittämishankkeessa on toteutettu liittyviä asiakkuudenhallintajärjestelmän, PowerBi raportoinnin, Chatin ja Dynasty-asianhallintajärjestelmän välillä. Ukrainan sodasta johtuen Kuntaliitto on tuonut turvallisuuskäsitelmän ohjeistukseensa rakennetun ympäristön ja paikkatietoaineistojen julkaisemiseen liittyen. Kaupungin julkaistuja aineistoja on päivitetty uuden ohjeistuksen mukaiseksi eikä uusia aineistoja julkaistu. Suomi.fi viestit on otettu käyttöön neljässä uudessa palvelussa. Palveluiden digitaalista saavutettavuutta sekä digisyrjäytymisen ehkäisyssä Wellamo-opisto, kirjasto ja kaupungin orkesteri ovat lisänneet etäosallistumisen mahdollisuuksia tuottamissaan palveluissa. Digikoulutusten järjestämistä on jatkettu sekä ikäihmisille että muille kuntalaisille lähipalveluna ja etänä.

DIGITAALISESTI PALVELEVA LAHTI

Toteutui	Toteutui osittain	Ei toteutunu
5 KPL	1 KPL	0 KPL

- Osallistutaan kansalliseen oppimisen digitaalisen palvelualueen ja ekosysteemin luomiseen
- Lisätään automaatiota ja itsepalvelua palveluissa
- Kehitetään sähköisen asioinnin palveluprosessia
- Kehitetään sähköisen asioinnin seuranta- ja läpinäkyvyyttä ja raportointia
- Ehkäistään digisyrjäytymistä ja lisätään palveluiden digitaalista saavutettavuutta
- Hyödynnetään 3D-kaupunkimallia suunnittelutyössä ja havainnollistamisessa

DIGITAALISESTI PALVELEVA LAHTI - KYMP

- Tavoitteet toteutuivat**
- Tavoitteet toteutuivat osittain**
- Tavoitteet eivät toteutuneet**

Toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Mittarin toteutuma ja tehdyt toimenpiteet
Lisätään automaatiota ja itsepalvelua palveluissa Koha+sivi+kymp	Tavoitteena vähintään 5 uutta automatisoitua prosessia. Vähintään 3 uutta "itsepalveluominaisuutta" IT-peruspalveluissa	Automatisoitujen prosessien määrä. Uusien It-peruspalveluiden "itsepalveluominaisuuksien" määrä	- Robotin käyttöönotto (talous, varhaiskasvatus, tulorekisteri) – kaksi robottia talous ja varhaiskasvatus saatiin toteuttua, mutta tulorekisterirobottia ei saatu toimintaan. Projektissa todettiin, ettei kustannus/hyötysuhde ollut riittävä, joten nämä eivät jääneet käyttöön. - Päätösvalmistelun automatisoinnissa robotti käytössä jätehuollon prosesseissa. Jätehuollossa kaksi robottia käytössä ja jatkoa varten on tehty sopimus Tieran robottipalvelusta, johon robotit siirretään. Käyttövaltuushallinnon projekti on kesken ja itsepalveluportaalien toiminnallisuuksia ei tässä vaiheessa ole ollut järkevä edistää 2023 tapahtuvan perus-ict-toimittajakilpailituksen vuoksi
Hyödynnetään 3D-kaupunkimallia suunnittelutyössä ja havainnollistamisessa Kymp	Kaupunkimallin käyttöönotto ja hyödyntäminen vastuualueilla. Lisää osallistuttamisen mahdollisuutta sekä suunnitelmien sisällön peruste päättäjille	- Kaupunkimalli on otettu käyttöön - Valmius kahden suuntaiseen tiedonsiirtoon on. - Kaupunkimallia käytetään suunnitelmien visualisoinnissa	- Kaupunkimalli on otettu käyttöön. Sen päivittäminen ja ylläpito on otettu osaksi perusprosesseja. - Kaupunkimallia hyödynnetään merkittävimpien kaavaprosessien havainnollistamisessa. Havainnollistamisprosessia ja ohjelmistoja kehitetään jatkuvasti sujuvammiksi. - Nykyisen karttapalvelun 3D-laajennos saadaan käyttöön vuoden 2023 aikana. Mahdollistaa aineistojen esittämisen kaikille. - Suunnittelumalleja voidaan liittää osaksi kaupunkimallia ja kaupunkimallista voidaan antaa osia suunnittelijoille.

DIGITAALISESTI PALVELEVA LAHTI - KYMP

- **Tavoitteet toteutuivat**
- **Tavoitteet toteutuivat osittain**
- **Tavoitteet eivät toteutuneet**

Toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Mittarin toteutuma ja tehdyt toimenpiteet
Kehitetään sähköisen asioiden seuranta, läpinäkyvyyttä ja raportointia Koha + sivi + kymp	Sähköisen asioiden seuranta ja raportointi - Asiakastiedon(CRM) tuominen johdon raportointi-järjestelmään (PowerBI) - Luodaan kunnan käyttämiin rakennusvalvonnan sähköisiin asiointipalveluihin kyvykkyys hallita IFC-tietomalleja(3D) sekä kyvykkyys siirtää tietoja IFC tietomalleista kuntien rekistereihin ja 3D kaupunkimalleihin. Lisätään avoimia data-aineistoja. Tavoite 2 uutta data-aineistoa. Sähköisen asioiden läpinäkyvyys - Suomi.fi viestit palvelu käytössä asioiden etenemisen ilmoituskanavana vähintään kahdessa keskeisessä asiointia tukevassa tietojärjestelmässä	Asiakastieto on/ei ole tuotu johdon raportointijärjestelmään. Asiointipalvelussa ei ole/ on kyvykkyys hallita ja siirtää tietoja IFC-tietomalleista(3D) Vastaanotetut IFC-tietomallit(3D) lkm Uusien data-aineistojen lkm. Suomi.fi viestit integraatit perusjärjestelmiin: määrä	- Integraatio Dynamics CRM:n ja PowerBI raportointijärjestelmän välillä valmis. - Integraatio Chatin ja Lahti-Pisteen asiakkuudenhallintajärjestelmän kanssa on valmistunut VM:n sähköisen asiakaspalvelun kehittämishankkeessa. - Integraatio Dynasty10 sähköisen asioiden ja Dynamics CRM:n välille tehty. - Kuntaliiton uuden ohjeistuksen mukaan on päivitetty kaupungin avoimen datan aineistoja ja tiukentuneen ohjeistuksen vuoksi ei ole lisätty uusia paikkatietoaineistoja. - Kaupunkimalli on otettu käyttöön. Sen päivittäminen ja ylläpito on otettu osaksi perusprosesseja. - Suomi.fi viesteihin liittyen on lisätty seuraavat kanavat suomi.fi -palveluun: - Ympäristöterveys - Arkistopalvelut - tietopalvelu, - Vaalit - Tietosuojat WMS palvelussa ilman tunnusta Kantakartta, Ajantasa-asemakaava, Opaskartta, Yleiskaava ja yhtä lukuun ottamatta ortokuvat eri vuosilta. Tunnuksen vaatii kantakartan maastotiedot sekä vuoden 2022 ortoilmakuva. WFS-palvelusta ilman tunnusta aluejakoja sekä osoitepisteet. Tunnuksen takaa saa auki noin 100 tasoa, kuten rakennukset, kiinteistöt, ladut jne Sähköiseen lupa-asiointipalveluun on luotu mahdollisuus IFC-mallien lisäämiselle. Rakennusvalvonnan henkilöstö on suorittanut tietomallia käsittelyyn liittyvän peruskoulutuksen. Suomi.fi -integraatiota ei ole toteutettu paikkatietojärjestelmään. Asiasta keskusteltu kuntien ja ohj toimittajan yhteistyöryhmässä mutta toteutus on siirtynyt aikataulusyistä seuraavalle vuodelle.

DIGITAALISESTI PALVELEVA LAHTI - KYMP

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteet toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

Toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Mittarin toteutuma ja tehdyt toimenpiteet
Kehitetään sähköisen asiainnin palveluprosessia Koha + sivi + kymp	Lisätään palautteiden keräämisen ja käsittelyn automatisointia. Uusien menetelmien kartoitus, kuten tekoälyn hyödyntäminen. Tavoitteena, että tekoäly käsittelee 75 % kysymyksistä. Parannetaan asiakkaan asian kulkemista CRM-järjestelmässä, niin että asiakkaan kirjaus seuraa asiakasta.	Tekoälyn käsittelemien kysymysten määrä ilman siirtoa asiakaspalvelijalle. On/ei ole otettu käyttöön ePalautteeseen osio, joka hyödyntää tekoälyä Asioiden lkm, jotka on siirretty CRM kautta eteenpäin Tahojen lkm, joille CRM kautta dataa on siirretty	- Tekoäly käsitellyt kysymyksiä 86,6% 1.1.-31.12.2022 - Keskustelujen määrä 2706 - 3,7% on siirtynyt Chat-keskusteluiksi (palveluneuvojan vastattavaksi) -E-palautte: Tekoälysovellus on käytössä mutta ei käsittele palautteita automaattisesti vaan tekoälytoiminnallisuudella pyritään vähentämään palautteiden määrää tarjoamalla palautteen antajalle samankaltaisia tai lisätietoa aiheesta. Vuosien 2022 ja 2023 kunnossapidon palautemäärissä on 36% lasku. CRM;n kirjauksia on täsmennetty, jotta saadaan selkeämmät raportit LahtiPisteen toiminnasta. - Puhelinpalveluiden siirtäminen Lahti-pisteen hoidettavaksi 1.6.2023. Tavoitteena mahdollisimman monipuoliset yhteydenottokanavat kuntalaisille. - Satama: Aloitettu veneiden talvisäilytysvaraukset. Lahtipisteen hoidettavaksi palveluneuvojan kautta. - Tilakeskus: Avaimenhallinta ja tilanvarusprossien kehittäminen.

HARRASTUSTAKUU JA ARKILIIKUNTA

Harrastelahti.fi-sivusto uudistui helmikuussa 2022. Sivusto toimii kaikenikäisten harrastus- ja vapaa-ajan toiminnan kotipesänä, jota kehitetään edelleen käyttäjien palautteen pohjalta. Kevään aikana kuultiin laajasti lasten ja nuorten harrastustoiveja, jonka pohjalta suunniteltiin lukuvuoden 2022–2023 harrastustoimintaa. Harrastamisen Lahden mallin hankkeen toimintaa koulupäivän yhteydessä toteutettiin kaikilla kouluilla 1.–9.-luokkalaisille. Alakouluissa toimintaa toteuttavat seurat ja järjestöt. Paikallisten toimijoiden kanssa tavattiin useasti yhteistyön vahvistamiseksi. Nuorisopalveluille palkattiin syksyllä 2022 kahdeksan kokopäiväistä harrastustoiminnan ohjaajaa vastaamaan yläkoulujen harrastustoiminnasta ja mahdollisuuksien mukaan he tarjosivat toimintaa myös alueen 5.–6.-luokkalaisille. Etsivän harrastustoiminnan toimenpiteiden kautta nuoret löysivät itselleen harrastuksia. Palveluverkkotarkastelua on tehty osana ulkoliikkumisalueiden johtoryhmän työtä. Urheilukeskuksen Master Plan -suunnitelman tekeminen on aloitettu, mutta mm. ulkoliikkumisalueiden kuntotilakartoitusta, peruskorjaussuunnittelua ja korjaussuunnitelmien laatimista ei ole vielä aloitettu. Toimintamalli yleisten alueiden lupaprosessien joustavampaan suuntaan kehittämiseksi on valmistelussa: Kaikki luvat haetaan ja myönnetään e-lupapalvelun kautta ja näkyvät karttamerkinnöin karttapalvelussa. Tehostetun talvihoidon pääreittien (pyöräily- ja kävelyreitit) kokonaispinta-ala kasvoi. Suunnittelun ja uusien kohteiden toteutuksen yhteydessä huomioitu tavoite siirtää pyöräilyä ajoradalle.

HARRASTUSTAKUU JA ARKILIIKUNTA

Toteutui	Toteutui osittain	Ei toteutunut
2 KPL	3 KPL	0 KPL

- Varmistetaan lasten ja nuorten harrastusmahdollisuudet yhteistyössä eri toimijoiden kanssa
- Ulkoliikkumisalueiden palveluverkkohanke
- Luodaan toimintamalli kolmannen sektorin toteuttamaan harrastepohjaiseen liikuntarakentamiseen.
- Kehitetään pyöräily ja kävelyteiden kunnossapitoa sekä opastusta. Siirretään pyöräilyä ajoradalle ja pudotetaan nopeusrajoituksia liikenneturvallisuuden parantamiseksi

HARRASTUSTAKUU JA ARKILIIKUNTA - KYMP

Tavoitteet toteutuivat
 Tavoitteet toteutuivat osittain
 Tavoitteet eivät toteutuneet

Toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Mittarin toteutuma ja tehdyt toimenpiteet
Luodaan toimintamalli kolmannen sektorin toteuttamaan harrastepohjaisen liikuntarakentamisen. Kymp	Määritellään maa-alueiden vuokraamisen sekä tonttien väliaikaisen käytön periaatteet. Kuvataan kaupungin tukimalli vastuutahoineen. Hakijalla ja valmistelevilla viranhaltijoilla selkeä ja yksiselitteinen toimintamalli	Ohjeistuksen laadinta, toimintamallista sopiminen palvelualueiden välillä. Ohjeistuksen julkaisu	Toimintamalli yleisten alueiden lupaprosessien joustavampaan suuntaan kehittämiseksi on valmistelussa. Lupaprosesseja tuodaan maaliskuussa 2023 näkyvämmäksi, kun Palvelutorilla pidetään avoin koulutustilaisuus lupahakemuksen täyttämisestä. Koulutustilaisuuden jälkeen asiakasohjaus siirtyy Lahti-Pisteelle, joka mahdollistaa kuntalaisen digituen. Koulutusmateriaali julkaistaan kaupungin nettisivulla. Alueiden käytön hallinta (pysäköinninvalvonta ja katutarkastajat) viestii aktiivisesti sidosryhmille tarvittavista luvista, ja ohjaa palvelun piiriin. Kaikki luvat haetaan ja myönnetään e-lupapalvelun kautta ja näkyvät karttamerkinä karttapalvelussa.
Kehitetään pyöräily ja kävelyteiden kunnossapitoa sekä opastusta. Kymp	Kehitetään pyöräily ja kävelyteiden talvikunnossapitoa Tehostetun talvihoidon pääreittien (A++ & A+) kokonaispinta-ala kasvaa Yhtenäistetään ELY / kaupunki kävely ja pyöräilyn reittien opastus Eteläisen Lahden ja Niemen suunnan pyöräilyn viitoitussuunnitelman toteuttaminen.	Tehostetun talvihoidon pääreittien (A++ & A+) kokonaispinta-ala (m2) Viitoitus on/ei ole valmistunut	Urakka-alueen sopimus on allekirjoitettu. Urakka-alueelle ei laajennettu baanaverkkoa (A++), mutta A+ tuotteiden käyttöä laajennettiin. Aiemmin kaupungissa oli A++ yhteensä 67889(m2) ja A+ yhteensä 64389 (m2). Nyt lisättiin 1.10.2022 alkaen A+ yhteensä 69829 (m2) Viitoitussuunnitelman vaihe 1 (Renkomäki-Mukkula) on toteutettu ja merkit asennettu maastoon. Viitoitussuunnitelmaa jatketaan seuraavaan vaiheeseen.
Siirretään pyöräilyä ajoradalle ja pudotetaan nopeusrajoituksia liikenneturvallisuuden parantamiseksi Kymp	Lähtötaso: Suoritettu tarkastelu kaikista yhdistetyistä jalankulku- ja pyöräreistä ja toteutettu muutokset 50% niistä 2021. Katuverkoston nopeusrajoitustarkastelu tehty 2021 aikana. Tavoitetaso: Loppuihin toteutetaan muutostyöt 2022. Katuverkoston toimenpiteet vuonna 2022. Lahden kaupunkialueen liikenteenohjaussuunnitelman nopeusrajoitusten laskemisen vahvistaminen.	Muutokset toteutettu yhdistettyihin jalankulku- ja pyöräteihin (%-osuus) valmistuu/ei valmistunut	Keskustan alueen nopeusrajoitusten alentaminen toteutettu 2021, 30km/h. Suunnittelun ja uusien kohteiden toteutuksen yhteydessä huomioitu tavoite siirtää pyöräilyä ajoradalle. Valistus- ja tiedotuskampanjaa ei ole toteutettu, suunniteltu vuoden 2023 pyöräilyviikon yhteyteen 5-14.5.2023.

HARRASTUSTAKUU JA ARKILIIKUNTA - KYMP

- Tavoitteet toteutuivat
- Tavoitteet toteutuivat osittain
- Tavoitteet eivät toteutuneet

Toimenpiteet	Lähtö / tavoitetaso	Mittari	Mittarin toteutuma ja tehdyt toimenpiteet
Ulkoliikkuamisalueiden palveluverkkohanke Kymp + Sivi + Koha	Tavoitetaso: - Palveluverkkotarkastelu valmis: Arkiliikuntapaikat/koulujen/m onitoimitalojen liikunta-alueet - Vastuut ja tehtävänjaot on määriteltä selkeästi. (mm. luontoliikunta)	- Tarkastelu on/ei ole tehty - Vastuumäärittely on/ei ole tehty	Suurimmat tarpeet on listattu ja isoimpien kohteiden suunnittelu ja toteutus edennyt ja investointiohjelma/työohjelma päivitetty. Vastuujako tarkentuu ulkoliikkumisen johtoryhmän säännöllisen työskentelyn kautta edelleen ryhmän työn jatkuessa. Suurempien kohteiden vastuut määriteltä, pienempiä tarkennetaan. Investointeja koskevia palaute- ja ideoiden päällekkäisiä keruujärjestelmiä muodostunut liiallisesti. Valtionapuhakuprosessi (vuosittaiset haut/rahoitussuunnitelmailmoitukset) liikuntapalveluiden hoidossa, avustusten saaminen valtionhallinnon poliittisten päätösten varassa. - Palveluverkkotarkastelua tehdään osana ulkoliikkumisalueiden johtoryhmän työtä - Urheilukeskuksen Master Plan –suunnitelman tekeminen on aloitettu - Reittityypistöt on pääosin tunnistettu, niille on päätetty yhteiset nimikkeet ja sovittu päävastuulliset. Päävastuullisten työn tueksi on nimitetty avainhenkilöt ja erikseen on tunnistettu ja nimetty vastuulliset henkilöt auttamaan, kun reitistöt risteävät eri vastuutahojen reittien kanssa. Laajentumissuunnittelua ei ole toteutettu Ulkoliikkumisalueiden kuntotilakartoitusta, peruskorjaussuunnittelua eikä korjaussuunnitelmien laatimista ole aloitettu

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE

LIITE 3

- Henkilöstön toteuman seuranta tammi-joulukuu 2022

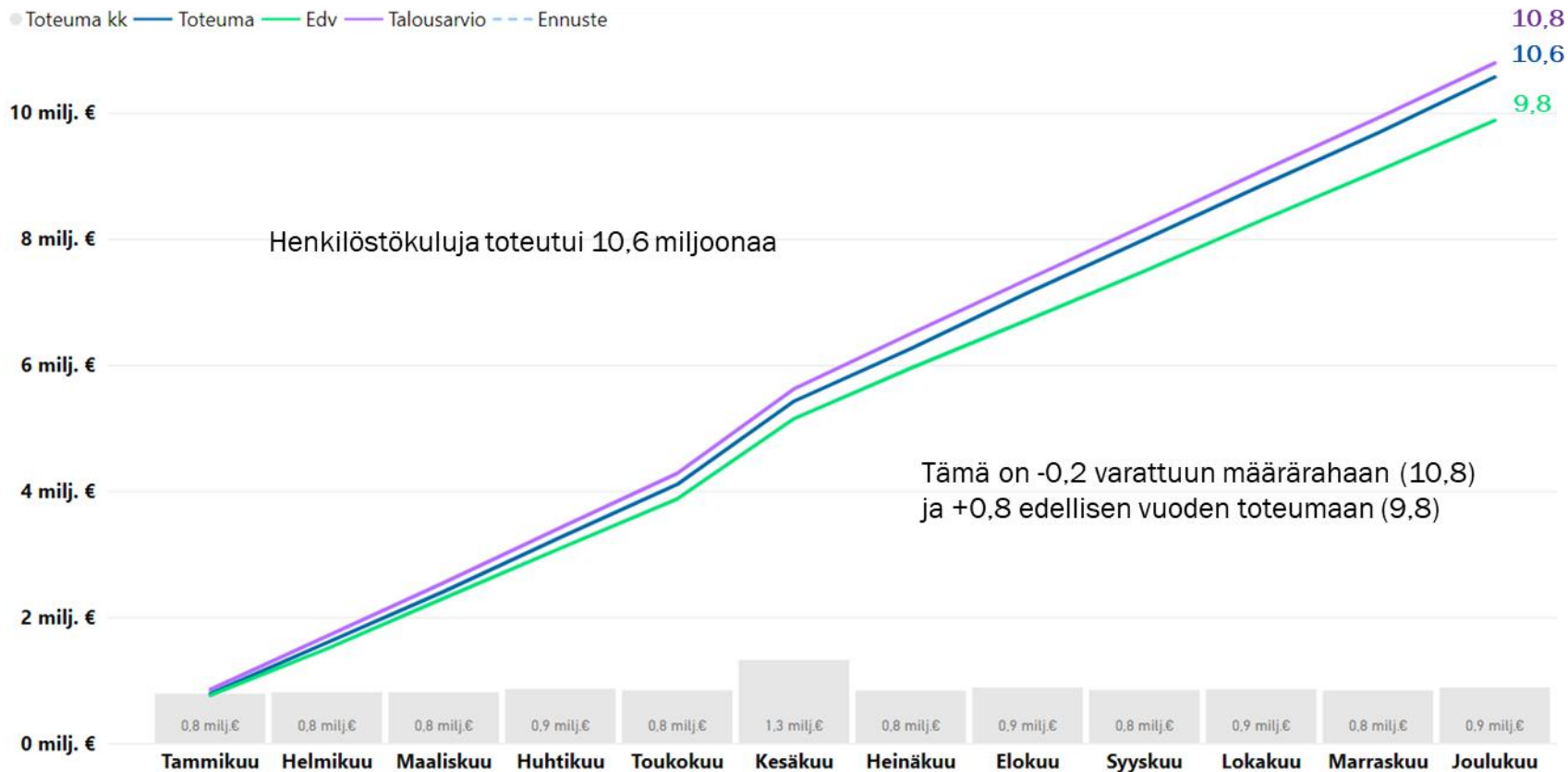
LAHTI

LAHTI-KAUPUNKI | Henkilöstön toteuman seuranta, henkilöstökulut

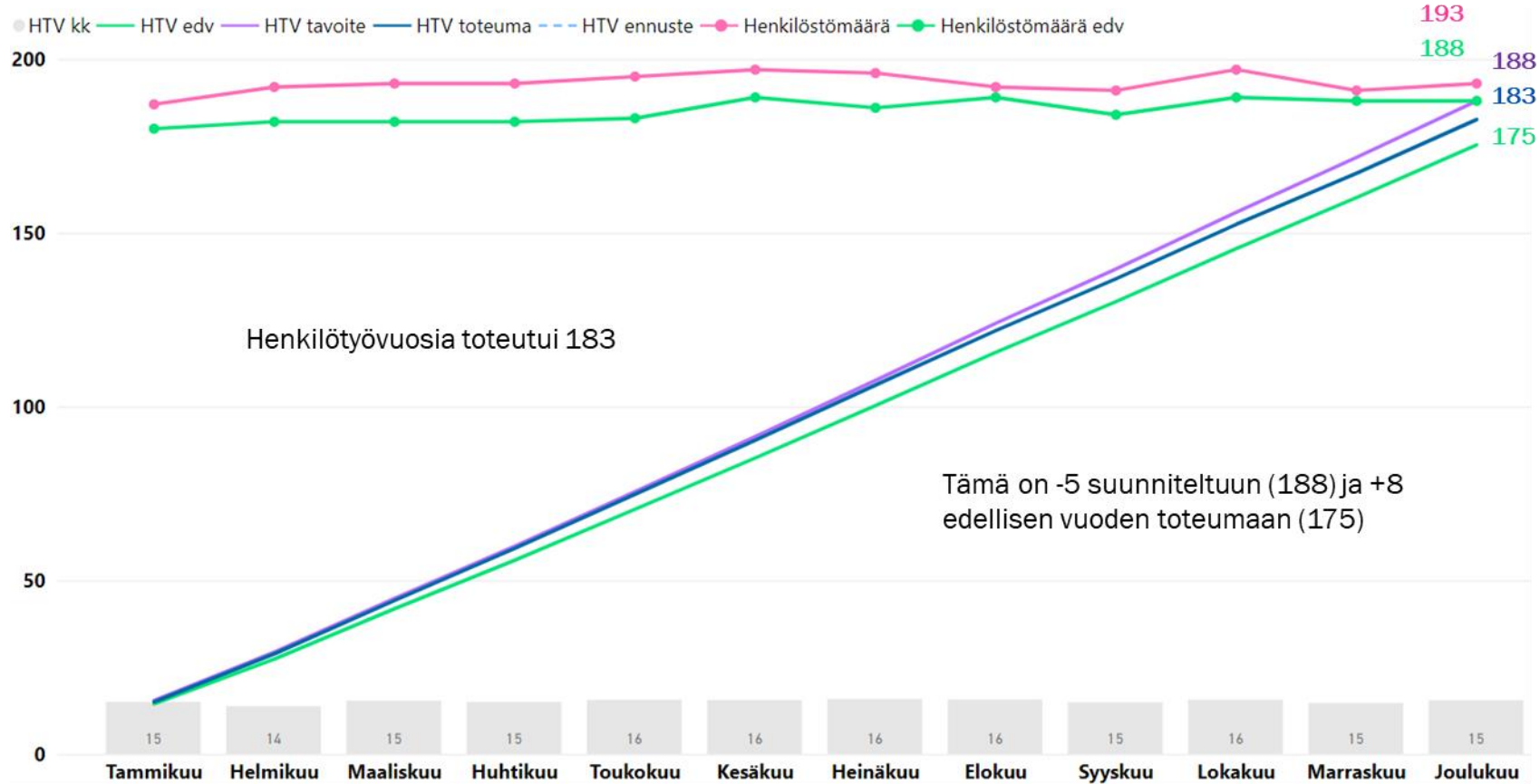
● Toteuma kk — Toteuma — Edv — Talousarvio — Ennuste

Varat määrärahat alittuivat kaikilla vastualueilla kaupunkitekniikkaa lukuun ottamatta (+0,1 varattuun määrärahaan). Rakennus- ja ympäristövalvonnassa jäi eniten määrärahoja käyttämässä (-0,2 varattuun määrärahaan).

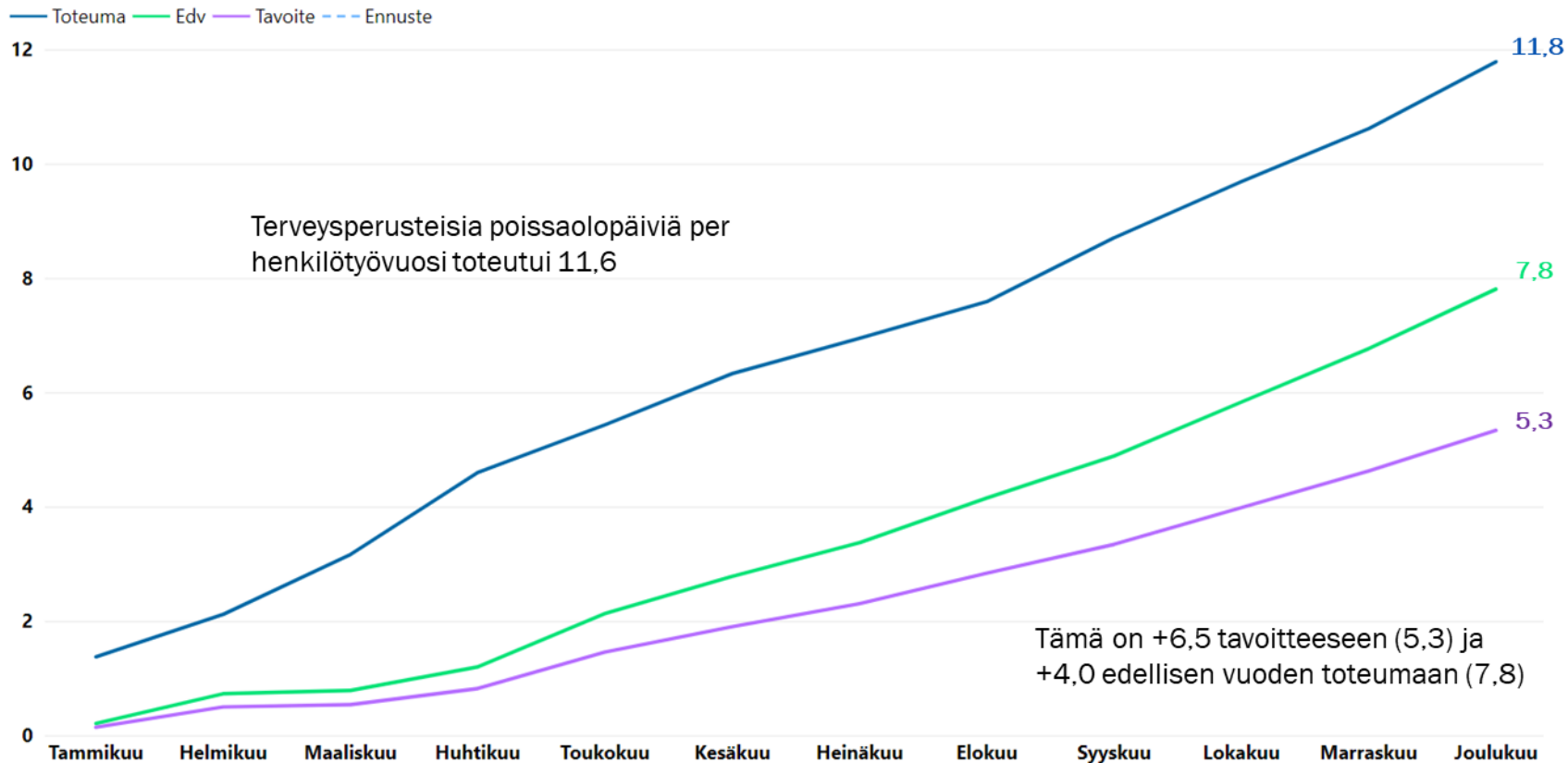
LAHTI-KAUPUNKI | Henkilöstön toteuman seuranta, henkilötyövuodet ja henkilöstömäärä

Henkilötyövuosien tavoitteet alittuivat kaikilla vastuualueilla, mutta erityisesti rakennus- ja ympäristövalvonnassa (-5).

LAHTI-KAUPUNKI | Henkilöstön toteuman seuranta, terveysperusteiset poissaolot

Terveysperusteisten poissaolojen tavoitteetylyittyvät kaikilla vastuualueilla. Kasvua edelliseen vuoteen nähden oli eniten kaupunkisuunnittelussa (+5,8 päivää) ja kaupunkitekniikassa (+5,7 päivää). Rakennus- ja ympäristövalvonnassa kasvua ei ollut juurikaan edelliseen vuoteen nähden (+0,3 päivää). Poissaolojen vähentämiseksi on käynnistetty kaupunkitasoisia toimenpiteitä ja yksikötason vaikutuksia tullaan seuraamaan tarkasti vuoden 2023 aikana.

Kuvioissa ja strategiataulukoissa käytetyt lyhenteet

- **KS** = alkuperäinen toimielimen vahvistama käyttösuunnitelma
- **KS+LTA:t** = voimassa oleva käyttösuunnitelma
- **ENN** = koko vuoden ennuste toteumasta
- **Poikkeama** = ennusteen poikkeama voimassa olevaan käyttösuunnitelmaan
- **KOHA** = konsernihallinnon palvelualue
- **SIVI** = sivistyksen palvelualue
- **KYMP** = kaupunkiympäristön palvelualue
- **OSBU** = osallistuva budjetointi, asukkaat mukana suunnittelemassa ja päättämässä taloutta koskevista asioista

Talous

- **Toimintatuotot** = toiminnasta saadut myynti-, maksu-, vuokra- ja muut tuotot sekä saadut tuet ja avustukset
- **Toimintakulut** = toiminnasta aiheutuneet henkilöstökulut, palvelujen ostot, aineet ja tarvikkeet, vuokratulot sekä muut toimintakulut
- **Toimintakate** = toimintatuottojen ja -kulujen erotus, toimintakatteeseen lasketaan mukaan valmistus omaan käyttöön -tuloutuserä
- **Vuosikate** = toimintakatteeseen lisätään verorahoitus sekä rahoituserät, tunnusluku kuvaa poistojen kattamiseen käytettävissä olevaa määrärahaa
- **Tilikauden tulos** = kuvaa tilikauden aikaista taloudellista tulosta
- **Ylijäämää taseessa** = aikaisempien vuosien ylijäämä + ennustettu yli-/alijäämä
- **Sitovuustaso** = kaupunginvaltuustoon nähden sitova organisaatiotasotai muu osakokonaisuus

Henkilöstö

- **Henkilötyövuosi (HTV)** = palkallinen henkilöstöresurssi, jossa on vähennetty palkattomat poissaolot ja osa-aikaisuudet
- **Henkilöstömäärä** = palvelussuhteessa olevien yksittäisten henkilöiden määrä kuukauden viimeisenä päivänä
- **Terveysperusteiset poissaolot / HTV** = terveysperusteisten poissaolopäivien määrä henkilötyövuotta kohden
- Liitteissä on kuvattuna henkilöstön tunnusluvut kumulatiivisena kertymänä